

**PREZES URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 27 lutego 2004 r.

RPZ-61/22/03/MK

DECYZJA Nr RPZ 3/04

Na podstawie art. 23c ust. 1 w zw. z art. 23a ust. 2 oraz stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. nr 86, poz. 804 ze zm.) oraz par. 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy Januszowi Stankiewiczowi prowadzącemu działalność pod firmą Program Rozwoju Inwestycji Gospodarczej „Hossa” z siedzibą w Nowej Rudzie przy ul. Kłodzkiej 35

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. na podstawie art. 23 c ust. 1 wymienionej na wstępie ustawy **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** praktykę, polegającą na prowadzeniu reklamy prasowej w sposób wprowadzający w błąd poprzez:
 - pomijanie informacji o tym, że prowadzona przez przedsiębiorcę Janusza Stankiewicza działalność pod firmą Program Rozwoju Inwestycji Gospodarczej „Hossa” polega na organizowaniu konsorcjum kapitałowego,
 - taką redakcją tekstu (gwarantowanie kosztów obsługi na poziomie kredytów z Unii Europejskiej i spłaty zadłużeń oraz stosowanie wytluszczonej czcionki dla wyrazu pieniądze), która może wywoływać u czytelnika mylne przekonanie, iż przedmiotem ewentualnej umowy będzie udostępnienie środków finansowych przez Program Rozwoju Inwestycji Gospodarczej „Hossa”**i nakazuje zaniechanie jej stosowania.**
2. na podstawie art. 23 c ust. 1 wymienionej na wstępie ustawy uznaje się stosowanie następujących postanowień umowy zamieszczonych w *Ogólnych Warunków Umowy*:
 - a) art. 15 ust. 2 *„W przypadku rezygnacji PRIG „Hossa” zwraca Inwestorowi wniesione przez niego składki inwestycyjne podstawowe po potrąceniu należnych, a nie wpłaconych przez Inwestora do dnia rezygnacji: opłaty za zarządzanie, prowizji przygotowawczej oraz kary umownej w wysokości 10% wartości składek inwestycyjnych podstawowych obowiązujących dla danego*

Zestawu kwotowego, określonego na pierwszej stronie umowy. Oplaty za zarządzanie i prowizja przygotowawcza w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi”.

- b) art. 15 ust. 2 zd. 3 „ W sytuacji gdyby Inwestor zawarł umowę i zrezygnował z uczestnictwa w Programie przed otrzymaniem informacji o przynależności do Zgromadzenia Inwestorów przed wpłaceniem pierwszej składki inwestycyjnej, PRIG „Hossa” przyjmie pisemną rezygnację Inwestora, zatrzymując prowizję przygotowawczą, która w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi”.
- c) art. 18 „1. W okresie trzech miesięcy po terminie zakończenia harmonogramu spłat PRIG „Hossa” dokona ostatecznej likwidacji danego Zgromadzenia Inwestorów poprzez obliczenia posiadanych przez nią środków finansowych oraz dokonanie ich rozliczenia i zwrotu.
2. Środki finansowe, jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji Zgromadzenia Inwestorów, zostaną przeznaczone w następującej kolejności na:
a) pokrycie strat powstałych w danym Zgromadzeniu Inwestorów z powodów niezawinionych przez PRIG „Hossa” (np. niemożność wyegzekwowania zaległości płatniczych od Inwestorów lub poręczycieli itp.),
b) wypłatę składek inwestycyjnych podstawowych Inwestorom, którzy nie otrzymali Prawa Realizacji Przedmiotu Inwestycyjnego, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni z Programu.
3. Środki funduszu gwarantowanego zostaną proporcjonalnie rozdzielone pomiędzy Inwestorów uczestniczących w Programie na dzień likwidacji Zgromadzenia Inwestorów.
4. Jeżeli będące w dyspozycji środki finansowe będą niewystarczające do całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności wpłacane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Inwestora”.

**za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, polegającą na stosowaniu w Ogólnych Warunkach Umowy postanowień umownych wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu
i nakazuje zaniechanie jej stosowania.**

3. na podstawie art. 23 d wymienionej na wstępie ustawy **stwierdza się**, że praktyka polegająca na stosowaniu w *Ogólnych Warunkach Umowy* w art. 8 ust. 8 postanowienia o treści: „W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych okresów miesięcznych nie zostanie zebrany kapitał Zgromadzenia Inwestorów pozwalający na zakup jednego Przedmiotu Inwestycyjnego, PRIG „Hossa” zobowiązany jest do podjęcia wszelkich działań mających na celu, umożliwienie dalszego funkcjonowania w Programie Inwestorom, którzy wypełnili swoje zobowiązania wynikające z niniejszej umowy” **nie narusza zbiorowych interesów konsumentów.**
4. na podstawie art. 23 c ust. 2 wymienionej we wstępie ustawy **zobowiązuje się** przedsiębiorcę Janusza Stankiewicza prowadzącego działalność pod firmą Program Rozwoju Inwestycji Gospodarczej „Hossa” do dwukrotnej, w tygodniowych odstępach czasu **publikacji sentencji decyzji**, na własny koszt, w

terminie miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, w Gazecie Poznańskiej, Głosie Wielkopolskim oraz w Bezpłatnym Tygodniku Poznańskim, na jednej z pierwszych czterech stron, w rozmiarze czcionki 9.

5. na podstawie art. 23 c ust. 2 wymienionej na wstępie ustawy **zobowiązuje się** przedsiębiorcę Janusza Stankiewicza prowadzącego działalność pod firmą Program Rozwoju Inwestycji Gospodarczej „Hossa” do przesłania, za potwierdzeniem odbioru, wszystkim swoim klientom, w terminie miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, sentencji decyzji oraz oświadczenia w formie przynajmniej A5, drukowanego rozmiarze czcionki 14, o treści:

„Program Rozwoju Inwestycji Gospodarczej „Hossa” z siedzibą w Nowej Rudzie organizujący grupy konsumentów, którzy wzajemnie finansują swe zakupy, przyznaje, że w stosowanych przez nią Ogólnych Warunkach Umowy, w art. 15 ust. 2, art. 18 znajdują się niedozwolone postanowienie umowne, które ustanawiają obowiązek zapłacenia kary umownej wyłącznie po stronie konsumenta, ograniczają odpowiedzialność Spółki za niewykonanie zobowiązania oraz uprawniają do podejmowania arbitralnych decyzji. Wszystkie te postanowienia nie wiążą konsumentów. Stosowanie tych postanowień zostało uznane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów”

6. na podstawie art. 100 e wymienionej na wstępie ustawy decyzji, w części objętej punktem 1 i 2 sentencji **nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.**

Uzasadnienie

W związku z ukazującą się w lokalnej prasie (np. Bezpłatny Tygodnik Poznański z 27 października 2003r.) reklamą działalności Programu Rozwoju Inwestycji Gospodarczej ”Hossa” (zwanego dalej Hossa) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Poznaniu wszczęła postępowanie wyjaśniające. Celem postępowania było wstępne ustalenie czy reklama prowadzona przez Hossa jest zgodna z prawem i nie narusza dobrych obyczajów. W ramach tego postępowania, na podstawie przepisów art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr, 86, poz. 804 ze zm.)* zażądano do przedsiębiorcy wzorca proponowanej konsumentom umowy, ogólnych warunków umowy, aktualnego wypisu z KRS bądź ewidencji działalności gospodarczej. Materiały uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego potwierdziły podejrzenia Urzędu, iż reklama prasowa stosowana przez Hossa dotyczy uczestnictwa w konsorcjum kapitałowym. Wobec powyższego, na podstawie upoważnienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 listopada 2003r., udzielonego na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w zw. z par. 3a ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zm.)*, wszczęto w dniu 28 listopada 2003r. postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o czym powiadomiono przedsiębiorcę.

Przedsiębiorcy zarzucono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na prowadzeniu w *Bezpłatnym Tygodniku Poznańskim* reklamy oferty Hossy w sposób wprowadzający w błąd (np. reklama prasowa z dnia 27 października

2003r.) oraz na stosowaniu w Ogólnych Warunkach Umowy postanowień umownych wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył, co następuje:

Istotą praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest bezprawne działanie przedsiębiorcy godzące w zbiorowe interesy konsumentów. W ustępie 2 tego artykułu ogólna definicja praktyki została wzbogacona o przykładowe wskazanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W przepisie tym do praktyk zaliczono w szczególności wprowadzającą w błąd reklamę oraz stosowanie postanowień umownych wpisanych do Rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, której dopuściła się Hossa jest, prowadzenie reklamy w sposób wprowadzający w błąd. Reklama poświęcona jest ofercie finansowej z podaniem przykładowego planu ratalnego. Informacja reklamowa skierowana jest do osób, które chcą podpisać umowę, na podstawie której udostępnione zostaną im środki finansowe.

Zgodnie z art. 16 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993r. *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz. U. Nr 47, poz.211 ze zm.) reklama wprowadzająca w błąd i mogąca przez to wpłynąć na decyzję konsumenta co do nabycia towaru lub usługi jest zakazana. Dla określenia, kiedy reklama jest reklamą wprowadzającą w błąd muszą być brane pod uwagę wszystkie jej właściwości. Implementując dyrektywę 84/450/EWG dotyczącą reklamy wprowadzającej w błąd i porównawczej, w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji za kryterium oceny reklamy wprowadzającej w błąd przyjęto w szczególności przydatność i możliwość zastosowania reklamowanego towaru u usługi.

Wprowadzanie w błąd przez Hossę przybiera dwojaką formę. Po pierwsze, tworzenie mylnego wyobrażenia u adresata reklamy polega na pominięciu istotnych dla niego informacji. Pierwszy, pośredni kontakt z produktem Hossy nawiązuje się właśnie poprzez reklamę. W fazie percepcji haseł reklamowych kształtowane są wstępne wyobrażenia o produkcie. Błąd na tym etapie postrzegania informacji reklamowej rodzić może dla odbiorcy negatywne skutki. Wykorzystanie niedoboru informacji przez osoby bezpośrednio nakłaniające do podpisania umowy (oferowanie produktu innego niż stanowiący przedmiot umowy) stanowi najczęstszy zarzut – przedmiot 80% skarg konsumentów na działalność konsorcjów kapitałowych. W kwestionowanej reklamie nie zamieszczono żadnej wzmianki o tym, że środki finansowe przydzielane są ze wspólnego funduszu utworzonego z comiesięcznych wpłat wszystkich uczestników Programu. W tekście liczącym ponad 30 wyrazów, wystarczyłoby zasygnalizować, że przedmiotem umowy jest uczestnictwo w konsorcjum kapitałowym, systemie konsorcyjnym albo w grupie samofinansującej się. Brak rzetelnej prezentacji podstawowej dla konsumenta informacji, jakim jest członkostwo klienta (Inwestora) w Programie Rozwoju Inwestycji Gospodarczej „Hossa” (art. 1 *Ogólnych Warunków Umowy*), którego celem jest umożliwienie nabycia Inwestorowi Przedmiotu Inwestycyjnego opisanego w umowie czyni tę reklamę niepełną. Reklama niepełna uważana jest w doktrynie za informację reklamową wprowadzającą w błąd (por. *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, pod red. J Szwai, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2000, str. 460).

Po drugie, całość ogłoszenia reklamowego – układ graficzny oraz sformułowania charakterystyczne dla oferty kredytowej wskazują na podobieństwo przedmiotu umowy Hossa do kredytów bankowych bądź pożyczek udzielanych przez inne instytucje finansowe. Wyróżniający się czcionką napis „pieniądze” przywołuje czytelników, poszukujących wsparcia finansowego. Hossa wyraźnie kieruje swą ofertę do osób zadłużonych, rolników, emerytów i rencistów. Reklamodawca gwarantuje koszty obsługi na poziomie kredytów w Unii Europejskiej i przedstawia przykładowe zestawienia kwotowe z ratami wyliczonymi dla konkretnych sum pieniężnych przyznawanych konsumentom. Szansa na zwolnienie się z finansowych zobowiązań stwarza u konsumenta przekonanie, że w niedalekiej przyszłości udostępnione zostaną mu środki finansowe wystarczające na pokrycie długu. Całokształt reklamy podkreśla gotowość Hossy do rozdysponowania będących w jej posiadaniu pieniędzy. Analizując ogłoszenie reklamowe odnosi się wrażenie, że oferta Spółki zbliżona jest do oferty bankowej, jednak bez konieczności spełnienia szeregu warunków wymaganych przez instytucje bankowe.

Tymczasem propozycja dotyczy przystąpienia do Zgromadzenia Inwestorów (*W ramach wykonywania obowiązków administratora programu wynikających z niniejszej umowy PRIG Hossa utworzy oznaczone stosownym numerem Zgromadzenia Inwestorów - art. 6 ust. 1 OWU*) i pozyskiwania środków pieniężnych w drodze wzajemnego finansowania „kredytobiorców” (*„Program Rozwoju Inwestycji Gospodarczej „Hossa”: forma inwestycyjna oparta w szczególności na własnych środkach finansowych Inwestorów, tworzona na bazie samofinansujących się wzajemnie Inwestorów, funkcjonująca na zasadach wynikających niniejszej umowy – art. 2 pkt 1 OWU*). Przydział towaru następuje metodą deklarowanego, terminowego wykupu składek inwestycyjnych (przydział otrzymuje Inwestor oferujący największą ilość składek inwestycyjnych kompletnych - *art. 9 OWU*). W przypadku gdy dwóch lub więcej Inwestorów zaoferuje taką samą ilość składek o prawie do uzyskania przydziału decyduje kolejność wynikająca z daty podpisania umowy, a w przypadku jednakowej daty podpisania umowy kolejność wynikająca z przyznania Indywidualnego Kodu Inwestora. Termin uzyskania oczekiwanych środków finansowych nie jest więc dla konsumenta znany.

Co prawda Hossa nie posługuje się w reklamach pojęciem „kredyt” (choć gwarantuje koszty obsługi na poziomie kredytów z Unii Europejskiej), jednak *„Wprowadzenie w błąd często występuje również w przypadku używania w reklamie obiektywnie prawdziwych informacji, jeżeli wywołują one u odbiorców mylne wrażenie* (por. *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz pod red. J. Szewczyka*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2000, str. 460). Decydujące znaczenie mają przy tym wyobrażenia adresatów reklamy a nie opinie reklamujących (por. *Polskie Prawo Reklamy*, I. Wiszniewska, Warszawa 1998, str. 32). Oczekiwania konsumentów co do rezultatów podpisanej umowy odbiegają od zobowiązań umownych, które faktycznie podejmuje przedsiębiorca organizujący Program Rozwoju Inwestycji Gospodarczej Hossa..

Zbiorowy interes konsumentów naruszony przez wskazaną praktykę to interes ekonomiczny ogółu konsumentów, bliżej nieokreślonej liczby konsumentów. Reklama prasowa jest adresowana do każdego, kto sięga po tygodnik, do wszystkich czytelników danego wydania tygodnika. Zakazując stosowania wprowadzającej w błąd reklamy Urząd ma na celu ochronę konsumenta, rozumianego jako zbiorowość, przed niekorzystnym dla niego rozporządzeniem własnym mieniem. Ekonomiczne skutki podpisania umowy o uczestnictwo w konsorcjum kapitałowym, jak wskazano, są diametralnie inne od tych, które wynikają z umowy o kredyt. Ostatni członkowie systemu, którzy otrzymają pożyczkę właściwie sami ją

sobie finansują. Najmniejsze koszty związane z uzyskaniem pożyczki ponoszą najbardziej zamożni Inwestorzy, którzy zaoferują największą ilość składek. Inwestorzy gorzej sytuowani płacą składki nie otrzymując wynagrodzenia za korzystanie z ich środków pieniężnych - odsetek. Brak ściśle określonego terminu, w którym zrealizowany zostanie przydział, w zasadzie paraliżuje działalność konsumentów. Niejednokrotnie też konsument narażony zostaje na dodatkowe koszty związane podpisaniem umowy. Konieczność uiszczenia opłaty przygotowawczej przed uzyskaniem zestawu kwotowego od Spółki skutkuje czasami koniecznością zapożyczenia się u innych podmiotów. Realizacja potrzeby, dla której zaspokojenia zawarto umowę ze Spółką zostaje opóźniona, a dokonywanie comiesięcznych wpłat generuje kolejne koszty dla konsumenta. Nie można również wykluczyć sytuacji, w której pożyczka w ogóle nie zostanie udzielona uczestnikowi. Zebrany kapitał Zgromadzenia Inwestorów może się bowiem okazać niewystarczający, na skutek braku bądź nie terminowych wpłat pozostałych uczestników programu.

Uwzględniając powyższe, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał zachowanie przedsiębiorcy wskazane w punkcie pierwszym sentencji za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Drugą praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, której dopuściła się Hossa jest zamieszczanie w *Ogólnych Warunkach Umowy* postanowień wpisanych do Rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Bezprawność działania przedsiębiorcy w zakresie objętym punktem 2 sentencji przesądza stosowanie postanowień uznanych wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone. Niedozwolonym postanowieniem umownym jest to, które kształtuje prawa i obowiązki stron umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta (art. 385¹ par. 1 k.c.).

Stwierdzenie przez Sąd rażącego naruszenia interesu konsumenta w wyniku stosowania konkretnej klauzuli umownej skutkuje wpisaniem takiego postanowienia do rejestru. Na mocy przepisu art. 479⁴⁵ k.p.c. wyrok uznający dane postanowienie za niedozwolone obowiązuje również osoby trzecie (jest skuteczny *erga omnes*). Wpisaniem do rejestru postanowieniem nie mogą być od tej chwili posługiwać się inni przedsiębiorcy. Chroniony zostaje interes konsumenta rozumianego jako zbiorowość. Ustawodawca nie przyznał Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów uprawnienia do modyfikowania wpisywanego do rejestru postanowienia, w celu nadania mu brzmienia abstrakcyjnego. Z uwagi jednak na rozszerzoną skuteczność niedozwolonych postanowień umownych spełniają one funkcję przepisów prawnych. Do ich interpretacji więc stosować należy reguły wypracowane w nauce prawa i orzecznictwie. Drobne różnice w tekście porównywanych postanowień nie stanowią przeszkody dla uznania kontrolowanego unormowania umownego za niedozwolone. Niedozwolonym postanowieniem jest również postanowienie, które mieści się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.

Kwestionowane przez Urząd postanowienia to unormowania art. 15 ust. 2, art. 18 *Ogólnych Warunków Umowy*.

Pierwsze postanowienie przewiduje, że „W przypadku rezygnacji PRIG „Hossa” zwraca Inwestorowi wniesione przez niego składki inwestycyjne podstawowe po potrąceniu należnych, a nie wpłaconych przez Inwestora do dnia rezygnacji: opłaty za zarządzanie, prowizji przygotowawczej oraz kary umownej w wysokości 10% wartości składek inwestycyjnych podstawowych obowiązujących dla danego Zestawu kwotowego, określonego

na pierwszej stronie umowy. Opłaty za zarządzanie i prowizja przygotowawcza w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi”. Odpowiada ono, na przykład, postanowieniu o liczbie porządkowej 21 w rejestrze niedozwolonych klauzul umownych. Postanowienie to, stosowane przez Polską Grupę Kapitałową „Kredyt” Sp. z o.o. z siedzibą we Krakowie, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Antymonopolowego w dniu 6 maja 2002r. (Sygn. akt XVII Amc 44/01). Hossa świadcząc usługi na rzecz *Inwestorów* ma oczywiście prawo pokrywać związane z tym koszty i czerpać uzasadnione zyski. Świadczenia stron muszą jednak pozostać ekwiwalentne. W uzasadnieniu wyroku z dnia 27 czerwca 2003r., sygn. akt I ACa 1412/02 Sąd Apelacyjny przyrównał działalność organizatorów konsorcjów kapitałowych do umów o świadczenie usług, do której należy odpowiednio stosować przepisy o umowie zlecenia. Zgodnie z art. 746 par. 1 k.c. dający zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie, powinien jednak zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia; w razie odpłatnego zlecenia obowiązany jest uiszczyć część wynagrodzenia odpowiadającą jego dotychczasowym czynnościom. W tej sytuacji potrącanie opłaty za zarządzanie w pełnej wysokości, prowizji przygotowawczej oraz kary umownej sprzeczne jest z art. 385³ pkt 12 k.c. Przepis ten stanowi, iż w razie wątpliwości za niedozwolone uważa się postanowienia, które wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument rezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Treść zakwestionowanego przez Urząd postanowienia nie jest identyczna z klauzulą wpisaną do rejestru. W wyroku uznano za niedozwolone potrącanie, w przypadku rezygnacji konsumenta, opłaty wstępnej, kosztów administracyjnych, kosztów ubezpieczenia i jednej raty podstawowej. Biorąc pod uwagę art. 15 ust. 2 *Ogólnych Warunków Umowy* stosowanej przez Hossa, można jednak stwierdzić, że skutki jakie wywołuje przywołany, umowny zapis są tożsame albo nawet mniej korzystne dla konsumenta od tych, które wynikają z postanowienia uznanego przez Sąd Antymonopolowy za niedozwolone.

Drugie zakwestionowane przez Urząd postanowienie, o treści: „W sytuacji gdyby Inwestor zawarł umowę i zrezygnował z uczestnictwa w Programie przed otrzymaniem informacji o przynależności do Zgromadzenia Inwestorów przed wpłaceniem pierwszej składki inwestycyjnej, PRIG „Hossa” przyjmie pisemną rezygnację Inwestora, zatrzymując prowizję przygotowawczą, która w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi” zawiera się w hipotezie klauzuli zapisanej w rejestrze pod nr 38. Drobne różnice w tekście np. „zawarł” zamiast „podpisał”, „prowizję przygotowawczą” zamiast „opłatę wstępną” nie zmieniają w najmniejszym stopniu rzeczywistego, jednakowego znaczenia obu zapisów umownych.

Trzecie postanowienie uznane wyrokiem sądu za niedozwolone to zapisy artykułu 18:”1. W okresie trzech miesięcy po terminie zakończenia harmonogramu spłat PRIG „Hossa” dokona ostatecznej likwidacji danego Zgromadzenia Inwestorów poprzez obliczenia posiadanych przez nią środków finansowych oraz dokonanie ich rozliczenia i zwrotu. 2. Środki finansowe, jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji Zgromadzenia Inwestorów, zostaną przeznaczone w następującej kolejności na: a) pokrycie strat powstałych w danym Zgromadzeniu Inwestorów z powodów niezawinionych przez PROG „Hossa” (np. niemożność wyegzekwowania zaległości płatniczych od Inwestorów lub poręczycieli itp.), b) wypłatę składek inwestycyjnych podstawowych Inwestorom, którzy nie otrzymali Prawa Realizacji Przedmiotu Inwestycyjnego, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni z Programu. 3. Środki funduszu gwarantowanego zostaną proporcjonalnie rozdzielone pomiędzy Inwestorów uczestniczących w Programie na dzień likwidacji Zgromadzenia Inwestorów. 4. Jeżeli będące w dyspozycji środki finansowe będą niewystarczające do całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności wpłacane będą

proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Inwestora”. W rejestrze odnaleźć je można np. pod liczbą 34 oraz łącznie pod nr 72 i 73. Postanowienie nr 34 umieszczono w rejestrze na podstawie wyroku sądu z dnia 27 listopada 2002 o sygn. akt XVII Amc 56/01 w sprawie przeciwko Towarzystwu Finansowemu Prestige sp. z o.o., z siedzibą w Katowicach. Postanowienie to wyczerpuje treść niedozwolonego postanowienia zapisanego jako przykład w art. 385³ pkt 12 k.c., wyłączającego obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości albo części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. W art. 18 *Ogólnych Warunków Umowy* brak jest dla odstępującego gwarancji, że po likwidacji *Zgromadzenia Inwestorów* otrzyma zwrot wpłaconych rat pieniężnych. Zgodnie z tym zapisem Hossa zwróci konsumentowi świadczenie tylko w sytuacji, gdy po dokonaniu likwidacji pozostaną wystarczające środki pieniężne. Jeżeli fundusze pozostałe po likwidacji *Zgromadzenia* i pokryciu strat Hossy okażą się niewystarczające do całkowitego zaspokojenia *Inwestorów*, konsument otrzyma jedynie zwrot gotówki proporcjonalnie do wpłaty każdego *Inwestora* z likwidowanego *Zgromadzenia*. Pojęcia „wypłata składek inwestycyjnych” oraz „wypłata rat podstawowych”, „należności dokonywane będą” oraz „należności wpłacane będą” itd. nie zmieniają hipotezy klauzuli umownej, która jest taka sama jak hipoteza postanowienia niedozwolonego wpisanego do rejestru. Względy celowości oraz fakt, że klauzule wpisane do rejestru są zawsze częścią pewnej umowy, wpływają na to, że także różnice podmiotowe nie stanowią przeszkody w uznaniu obu klauzul za tożsame.

W ramach prowadzonego postępowania Hossa zadeklarowała wolę modyfikacji zakwestionowanej reklamy. Do dnia wydania decyzji nie przedstawiono Urzędowi propozycji nowej reklamy. Ogłoszeń reklamowych nie odnaleziono także w ostatnich wydaniach *Bezpłatnego Tygodnika Poznańskiego*. Przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów nie przewidują, analogicznego do art. 10 ustawy, przepisu zezwalającego na uznanie danej praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i jednocześnie stwierdzenia zaniechanie jej stosowania. Decyzje w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wydaje się więc także wtedy, gdy przedsiębiorca zaniecha ich stosowania. Decyzja wydana w takiej sytuacji pełni funkcje zapobiegawcze, chroni konsumentów przed ponownym bezprawnym działaniem przedsiębiorcy godzącym w ich interesy.

Na podstawie art. 23 d ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Urząd stwierdził, że regulacje art. 8 ust. 8. *„W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych okresów miesięcznych nie zostanie zebrany kapitał Zgromadzenia Inwestorów pozwalający na zakup jednego Przedmiotu Inwestycyjnego, PRIG „Hossa” zobowiązany jest do podjęcia wszelkich działań mających na celu, umożliwienie dalszego funkcjonowania w Programie Inwestorom, którzy wypełnili swoje zobowiązania wynikające z niniejszej umowy.”* nie naruszają zbiorowych interesów konsumentów. W rejestrze niedozwolonych postanowień umownych nie odnaleziono zapisu wywołującego skutki identyczne z postanowieniem, którym posługuje się Hossa. Postanowienie zamieszczone w rejestrze pod liczbą porządkową 4 (postanowienie uznane za niedozwolone orzeczeniem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydanym w dniu 27 lutego 2003r. w sprawie wzorców stosowanych przez Biuro Pośrednictwa Handlowo-Finansowego MeCom Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie - sygn. akt XVII Amc 27/01), pierwotnie uznane za tożsame co do wywoływanego skutku, różni się jednak znacznie od zawartego w *Ogólnych Warunkach Umowy* Hossy. Czym innym jest bowiem upoważnienie (tak w rejestrze), a czym innym zobowiązanie (OWU Hossy). Hossa nie przewidziała też wprost uprawnienia organizatora konsorcjum do przedterminowej likwidacji danej grupy. W zakwestionowanym początkowo postanowieniu uprawniono jedynie

przedsiębiorcę do podjęcia wszelkich działań mających na celu umożliwienie Inwestorom dalszego funkcjonowania w Programie. Skoro unormowanie art. 8 OWU nie odpowiada znaczeniem postanowieniom znajdującym się w rejestrze, nie zostają też spełnione przesłanki uznania stosowania przedmiotowego postanowienia za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Na podstawie art. 23 c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwałych skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu. W szczególności może zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia wielokrotnego oświadczenia o określonej w decyzji treści i formie. Poinformowanie konsumentów o rzeczywistym charakterze działalności prowadzonej przez przedsiębiorcę Urząd uważa za niezbędne. Jedynie w oparciu o prawdziwe informacje zamieszczone w reklamie konsument może dokonać rzeczowo uzasadnionego wyboru a jego decyzja może zostać oceniona jako racjonalna bądź też nierozsądna.

Stosownie do art. 101e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nadać decyzji rygor natychmiastowej wykonalności w całości lub w części, jeżeli wymaga tego ważny interes konsumentów.

Niewykonanie niezwłoczne decyzji spowodować mogłoby nieodwracalne, negatywne skutki dla chronionych ustawą interesów konsumentów. Postanowienia przytoczone w niniejszej decyzji uznane zostały przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za rażąco naruszające interesy konsumentów. Konsument, który jest już kontrahentem Hossy powinien możliwie szybko zostać zwolniony z obowiązku przestrzegania tych postanowień. Z kolei ewentualnego, przyszłego uczestnika systemu organizowanego przez Hossę należy chronić przed przystąpieniem do umowy, której wykonanie jest sprzeczne z dobrym obyczajem i narusza jego interes majątkowy. Najlepszą ochroną będzie uczciwa reklama stanowiąca źródło wstępnej informacji o ofercie przedsiębiorcy.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ par.2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Poznaniu
Edward Stawicki